

Any XIII

Barcelona 29 de Mars de 1900.

SETMANARI CATALÀ

10 CENTIMS lo número

De dijous á dijous

EPILECH D' UNA DENUNCIA.

TABACO DE CONTRABANDO.

MISERIAS DE LA ARISTOCRACIA

INSEPARABLE Tomasa; la sentència dictada pe' jutje de primera instancia del districte del Hospital, en l' apelació interposada pe' ls venedors dels Kioscos de la Rambla que foren condemnats pe' l' jutje municipal del esmentat districte, a cinch días d' arrest, á satisfacer una multa de 50 pessetas y al pago de costas per tenir á la venda 'l número 600 del nostre periódich, m' ha deixat assombradíssim.

—Y no n' hi ha per menos. Tu, com jo, creyas que 'ls venedors de la Rambla demanarían clemencia en lo desert, y, afortunadament, lo jutje de primera instancia ha revocat la sentència del jutje municipal, absolvent lliurement als acusats y declarant las costas d' ofici, per entendre que no eran de índole pornográfica las dos láminas del número 600, que de tals foren calificadas.

—A mi ja m' ho semblava que no ho eran; pero com que no soch jutje, ni tan sols municipal, vaig donarme un punt á la boca, pensant que s' hi deya alguna plagacitat, y en Romero s' en enterava, fora capás de demanar que 'm portessin al patibul.

—Jo era de la mateixa opinió pero 'l meu editor que ja está molt escarmentat y que no desitja altra cosa que despatxar molts exemplars, va pagar la multa que va imposarli 'l jutje per haver publicat una de las dos láminas en qüestió, y luego va sospesarse la butxaca, per veure si encare li quedavan quaranta céntims per una *vajetilla*. Per fortuna li quedavan los quaranta céntims, y una pesa petita, per' comprar una capsa de mistos, ab pochs mistos y molt cartró.

—¡Ditxós d' ell! Jo, si 'n Romero no m' envía un paquet de tabaco de contrabando (?), tindré de deixá 'l vici.

—Encare que don Paco 't fés aqueix regalo, podria sortir en Vilaverda é incautarse del tabaco en nom de la Hisenda.

—Pero, jo, que no soch manco, no deixaría anar la presa imitant en aixó al President del Congrès —sense manament judicial.

—Tot això son brometas parlamentarias, que no resan ab los pierrots de barri, com ets tu, encare que 't pesi. Allí pot bromejarse y fumar tabaco peninsular; pero aquí, gracias, que als individuos obs curs, com tu, se us reservin los *escanyapits* de l' Arrendataria. Lo tabaco d' en Romero es "tabaco para diputados."

—Bueno; pero, *parlant en serio* (com diría don Paco) podria ser tabaco pera tots los espanyols. ¿No diuhen que va tan bé?

—Segons opinió dels fumadors, sembla que sí;

pero, á la qüenta, per l' Arrendataria, va molt malament.

—Malament ¿per qué?

—Segons m' ha comptat un qu' ho sab tot, per mes que diu moltes mentidas, l' Arrendataria tém que, á pesar de la bona calitat, no podria donar sortida á determinadas procedencias. Figurat, per exemple, ¿qui s atreviria á demanar picadura extrafina de Gratallops ó puros superiors de Vallcarca?

—Lo nom no fá la cosa

—Pero hi ha noms que, (*arrendatariament* parlant) tenen tan mala sombra com las brometas d' en Romero.

—A n' aqueix senyor no 'l toquis ni en broma, y tornant á parlar de la sentència que m' ha causat tant assombro..

—Ab assombro ó sense, no donguis mes voltas al assumpto, y ceneixte á alabar la rectitut del jutje de primera instancia, Sr Ayala, lo talent del advocat defensor dels venedors de periódichs Sr. Trilla Alcover, y l' actitut dels citats venedors, als que devém felicitar per l' éxit obtingut. En los temps que corren, com menos obrirás la boca, mes facilment te lliurarás de denuncias y disgustos.

—Parlém, donchs, de l' aristocracia de Paris.

—¿Qué ha fet aqueixa aristocracia, pera que li dediquém un espay en la nostra conversa? ¿Potser ha entregat una suma considerable, pera socorre als centenars d' infelissos, qu' en la populosa capital de Fransa, com en totas, las grans ciutats, ofereixen un dolorós contrast á la opulencia?

—Tan de bó, Tomasa, que la noble y santa caritat, entrant fins al cor d' aquets poderosos, hagués fet qu' ara poguessim dirigirlos frasses laudatorias y d' agrahiment, en nom de la indigencia. ¡No ha succehit aixís, filla meva! No hi ha mes sino que la policia de Paris, ha descubert, en la gran capital francesa, una societat d' aristócratas, que s entregava á las disbauxas y desenfrenaments més extravagants y ridículs; una societat ahont regnava la decadencia més espantosa.

Los socis, per allò de que, qui no té feyna 'l gat pentina, bebían láudano, fumavan opi y executavan dansas macabras, vestint trajos indecorosos.

Las senyoras (ó lo que fossin) qu' asistían á las festas de la societat, lluhint vestits transparents, s' entregavan á las bojerías mes estúpidas y escandalosas.

—No parlis mes, Pierrot. L' oci es lo generador de tots los vici. ¡Ditxosos d' aquells que guanyan lo pá ab lo suhor de son rostrel ¡Ells tenen lo cos sá y l' ánima sana! ¡Ells conservan la dignitat del home!

PIERROT DE LA TOMASA.

UN BUISCA DE RAIS

Un día per carambola,
vaig entrà al café Sais;
y un senyor bastant felís
que feya molta tabola,

tot mirant atentament
licors de sobre la taula,
va ter us de la paraula
de la manera següent:

—Such màgich, que dins mas venas
converit en such vermell,
fas brotar del meu cervell
plans magnífichs à do zenas.

Tinch de dirte, que t'ac'amo
perque tu m'has tret d'apuros;
tinch cent cinquanta mil duros
que gracias á tu 'n soch amo.

La idea que vaig tenir,
de ficarme en una empresa
que ha iniciat ma gran riquesa,
del marrasquí va sortir.

Los banys de Caldas de Enrach
que tants diners hi estich fent
son obra de un pensament
que m'vingué bevent conyach.

Ja que tinch fortuna feta,
gracias als vostres favors
diré: ¡Viscan los licors!...
tot bevent una copeta...

Ell se tira 'l such al cos:
jo me 'l miro, ell me mira
y alsantme de la cadira
sens dirli res toco 'l dos.

Tot sortint pensava jo;
«com que 'l cap tants plans engolfa,
qui sab encare, aquest so'fa
podria tenir rahó.»

Segons sento que s'explica,
tot li marxa vent en popa,
donchs jo beuré alguna copa
vevam si la sort me pica.

Desde avuy ¡visca 'l licor!
ja res mes de 'lo mon me ten'a...
vinga rom, conyach ó menta...
Lo dicho Comendador.

Del dit al fet, l'endemà
com que tot ho prenh á fugas
en lloch d'una copa, dugas
á cada hora de menjá

Sempre serio fent lo mut
discurría 'l meu talent,
avants de beure, bebent
y després de haver begut.

Pero per més que pensava
y molt licor engollía,
cap plan magnífich venía,
lo meu cervell no brotava.

Probant molt y no fent res,
diria un altre:—Aquí 'm planto;
donchs jo no, aument al canto,
en lloch de dos copas, tres.

Ab tan beure ¡quin calor!
lo meu cos era un volcán.
—Ara sí que 'm vindrá un plan,
vaig dir, que farà furor.

Y... ¿saben que va passar?
que molts cops vaig fer tentinas
y á més de las paperinas,
que en poch temps vaig agafar,

los licors pel cos estesos
van dar-me... no son embulls,
en lloch d'un plan... un mal d'ulls.
que 'm va durar quitze mesos.

JO: QUIM ROIG

LO NUNCI

Qui vulga del pob'e
misteris saber,
que vinga y m'ascolti;
jo tot li diré.

Las manyas del batlle,
los fraus del barber.
Veniu y feu rotllo:
Jo tot ho diré.

Treteí-treteé:
ja no fora nunci,
si jo 'm callés ré.

De cofis y mofis
ja no 'n volgueu mes;
hi ha aquí una conxorxa
qu' erissa 'ls cabells.
De la mo'inera,
guapota com es
ab l'agu zill diuhen...
Jo tot ho diré.

Treteí-treteé: etc.

Diu si 'l secretari,
qu' era un cama-lluhen;
des qu' es á la vila
te 'ls ronyons coberts,
perque la patota
sol fer quan quintém.

Perque ab firmas falsas ..
Jo tot ho diré.

Trete í-trete é. etc.

De la llevadora
vos faig á saber
que xerra mes ella
qu' un sach de gemechs;
la llengua li talla
com un ganive'.
Y 's diu si te á casa....
Jo tot ho diré.

Treteí-treteé. etc.

Diuhen de la Tona,
la mare del Pep,
si sempre à deshora
va á casa 'l fuster,
per una saldada
d'ensenalls qu' hi pren
y en se 'l marit fora....
Jo tot ho diré.

Trete í-trete e: etc.

Lo fill de la Tona
surt d'entre la gent,
li pren la trompeta
deixantlo sorprés.

Ma mare es honrada,
malvat trapasser.
¿Sabeu qui es la qu' entra?
Jo tot ho diré.

Treteí-treteé: ect.

La qu' entra á deshora
á casa 'l fuster,
es la teva dona,
creyent que no 's veu.
Jo que be ho sabia
callava prudent,
mes ja qu' honras llevas...
Jo tot ho diré.

Trete í-treteé: ect.

De desd' alashoras
quan va pe 'l carrer.
De vergonya 'l nunci
ni 's mira á la gent.
—¿Que diuhen del poble?
—M' ho guardo si ho se.
—¿Qué es diu de la vila?
—Jo no us ho diré

Treteí-treteé:
Sino ho mana 'l batlle
jo no conto ré.

† FREDERICH SOLER.

LA TOMASA
TEMPS VARIABLE

A las set del dematí
fa una fresqueta que pela

Pero us foneu al mitj dia
lo mateix qu' una candela

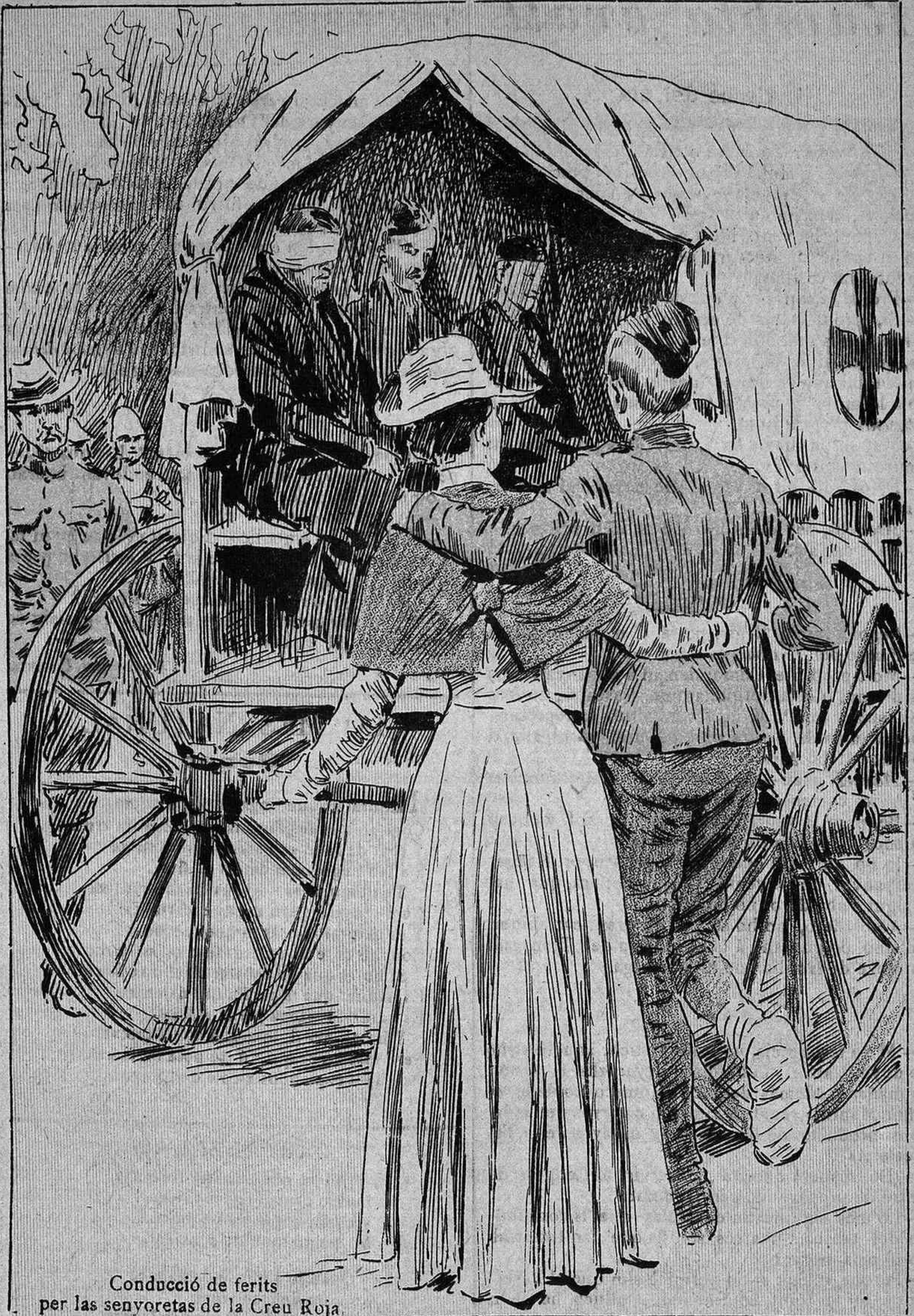
A la tarde, un xáfech gros,
us deixa fets una sopa

Y al vespre, una pedregada
tous us deixa com l' estopa.

LA TOMASA

GUERRA ANGLO-BOER

Conducció de ferits
per las senyoretas de la Creu Roja

Rambla avall

Diálechs del dia

—**A**HONT vas sense çerilla?
Hola! Oy que vens bé: precisament esperava que passés algú per demanar-li foch y... déixam encendre.

—Uy, uy! Fá vent. Ficat á n' aqueixa escaleta ó sino jo també 'm quedaria sense, porque 'm gastarias totas las cerillas.

—Pró, si la capsa es plena de mistos!

—Sí, prou! Plena de cartró: ja veurás, contém: un sense mistura, dos d'enganxats, tres d'escap sats, quatre d'esfilagarsats, cinch que no s'encenen... total quinze mistos inválits dins d'una capsa que á lo millor 's desfá y 't cauhen á terra... Cinch *sentiments* y sense llum.

—May m' hi havia fixat, noy. D' aquí endevant compro mistos d' esca.

—Eyl si vols dir d' esca... ¡De cartró del mes ordinaril!

—¿Donchs, per ahont haurém de treure 'l foch?

—Pe 'l caixals.

*
**

—Segons vareig llegir, potsé al últim resultarà que l' amo del *Trasbals* es espanyol.

—Molt probable. Com que aquí á Espanya fá una pila d' anys que la política tot ho trasbalsa, no fora gens estrany que 'n Krüger simbolisés la representació genuina de nostre país, per dret propi, allá al cap-de-vall del Africa.

—*Máxime*, quan—segons diuhen quatre ximplets—l' Africa comensa als Pirineus.

—Bé, pero ja veureu com resultarà al fi y al cap una *papa* l' espanyolisme transvaliá.

—Jo no afirmaré que 'l pare del senyor Krüger fos espanyol, no veyentli 'l baptisme; ara, que havia sigut alabardero, no ho duptis.

—Alabardero, no ho sé, pró un gran carrabiner, sí: ó sino preguntaho á la presidenta del Transvaal ab quinze de familia que n' arrossega.

*
**

—'M va fer gracia, vull dir, fástich, aquell *suelto* que duya l' altre día un diari; deya: «En la sesión de mañana, además del señor Romero Robledo, el señor Mantilla regalará también cigarros de las labores producto de los recientes ensayos de la Tabacalera.»

—¿De manera que ara fan servir al Congrés de Centre de propaganda per' fer fum?

—Lo més significatiu encare es que 'ls consumidors del tabaco... d' arrós, son 'ls que fan fumar ab pipa al país, pagant.

—Perque volém: si no permetèssim que al Parlament s' hi fés tant contrabando polítich, no se 'n fumarían gayre 'ls propagandistas de *brevas*.

—Dèixat de cosas. ¿No veus que no venint un' altra *Gloriosa*, 'ls Romeros y 'ls Mantillas 's xuparán

sempre las *brevas* mes bonas, estancantli á la Nació hasta la vergonya?

*
**

—Tan mateix li varen aixecar.. ¿'l qué? l' embarch á la senyora del Orfeo.

—La senyera, voldrás dir. Y que va ser saludada frenéticament al Liceo ab tots 'ls honors deguts á sa categoria d' emblema de primer coro d' Espanya.

—Crech que fins va refilarhi tota l' *aucellada* pera aclamarla més poèticament.

—¡Oh, y quin bon eco ha tingut aquell entussiasme en tota la patria catalana!

—Y tant! Ja poden cantar... la palinodia tant com vulguin 'ls que fan coro contra Catalunya mes enllá del Ebro. Mal que 'ls pesi, l' Orfeo Catalá ab sa obra regeneradora ha de contribuir á la *mort del escolá* de la iglesia catalanófoa madrilenya.

*
**

—¿Qué no s' b, senyora Tomasa? Las quartillas pera la impremta diu que d' aquí endevant haurán d' omplirse ab paper sellat.

—¿A títol de qué?

—Ah! No m' embolico. Lo cert es que ja hi ha algún diari... de cada día que ja fa l' *article* ab paper de pesseta, porque es mes segú.

—¿Mes segú, de qué? ¿De que no 's perdi?

—Sí, senyora; de que no 's perdi pe 'l passeig de Sant Joan... ¿M' entén?

PEPET DEL CARBIL.

LO MES NATURAL

Sonet

Natural es que tinga punts la mitxa,
Com ho es que gran malicia tinga un trutxa,
Y sent de fum, es natural que 'l sutxa
Sia tan negre com detrás de fixa.

Tan natural es l' aygua quan esquitxa
Com l' avaro quan unsas encartutxa,
Y es natural llansar lo que 's rebutxa,
Com ho es tenir quietut sent calma xitxa.

Si ho es que un sabater clavi una tatxa
Es natural que 's perdía qui derrotxa.
Es natural l' arena per la platxa

Y ho es, per fi, lo grá, fins la panotxa;
Pero mes ho es qui nú, se posa en fatxa
Perque 'l copien los xicots de Llotxa.

S. P.

CANTARELLAS

¡Adeu, nina! ab tos desdenys
mes lo clau al cor me reblas!
y ab tot y que 'm fas patir...
M' alegre molt de coneixat.

Quan jo amor te demanava
un mocador teu trobí;
com que 't dius Sussagna Isaura
me vas dar brodat lo S. I.

F. S.

EN ROMERO Y JO

Jo y en Romero Robledo som d' antich...-modestia á banda- 'ls dos tipos mes xistosos que 's troban à tota Espanya. (Y aixó qu' á n' aquí hi ha un *Doys* que 's creu ab la *mar* de gracia, ¡sobre tot quan porta 'l pap plé de marrasquí ó de canya!)

Donchs, si; don Francisco y jo portém á sobre mes guassa que tots 'ls guassóns del mon y ni en *Maoliyo Gázquez* ni 'l rector de *Vallfogona*, ni en *Quevedo*, ni en *Pitarra*, tractantse d' estirabots 'ns arriba á mi ja cama.

Cada cop que 'l meu company —y rival á la vegada— pren la parau a á *Madrid*, ja se sab, hi ha saragata ¡exactament com quan jo poso un vers á *LA TOMASA!*

Cada cop qu' ell obra 'l bech y 's deixa anar de paraulas, lo *Parlament* va de tort, 's congestionan las caras, pert lo tino 'l president, las tribunas 's desmandan, y fins als pobres ugiers, los costa, assentar las barras. ¡Tanta es la gracia y lo *chic* ab que don Francisco garia!

Sense anar mes lluny, dijous de la setmana passada, mentres que 'ls barcelonins que llegeixen *LA TOMASA* s' estavan partint de riure gracias á mi (¡no tinch avia!) en *Romero*, alla á la *Cort* lo *Congrés* alborotava donant tabaquet de franch y dedicant de passada uns piropos al *Gobern* y uns quants á l' *Arrendataria*.

En efecte, 'l meu amich d' *Antequera*, y meu contrare, va estar oportú, eloqüent y carregat de sal ática maneiant per un igual lo bisturí com la sátira.

Gracias á n' ell, tots sabém que 'l tabaco que 's fa á Espanya es tan bo si no millor que 'l que 'ns ven l' *Arrendataria* y pot darse á mes bon preu y es cent mil cops mes *fumable*

Gracias al *antequerá*, sabém tots que se 'ns estafa del modo mes denigrant, puig fumém dolenta y cara (com si 'l dolent no fos prou) aquesta planta aromática, (?) sent aixís que en mil indres de la península hispana, 's cull tabaco millor cinquanta y cent mil vegadas, que 'ls sarments descomunals y las fullas de patata que de tabaco ab lo nom, 'ns serveix l' *Arrendataria*...

Aixó digué 'l meu amich don Francisco 'l de la barra y com per acompanyar ab l' exemple sas paraulas, va repartir pe 'l *Congrés* paquetets d' escafarlata, *vegueros* de *Collbató*, *regalías* de *Vallcarca*, *vuelts abajo* d' *Arenys*, picadura de la *Manxa*, tot molt rich y molt sabrós y elaborat ab tal *grapa* que 'l mes raro y rampellut dels bons pares de la patria, no pogué menys d' exclamar: —¡Visca 'l tabaco de casa! Si aquet *veguero* es de *Ciòt*... ¡boca-abajo 'ls de la *Habana*!

En resum, qu' al *Parlament* 's passa una hermosa tarde, entre 'ls picants acudits de don Paco 'l de la barra y 'ls cigarrets espanyols y 'ls ays de l' *Arrendataria* y 'ls sofocos del *Gobern*... que feya riure... de liàstima

Sols allí, hi faltava jo pera completar la guassa, puig si don Paco ensorrá lo monopoli ab sa *làbia*, jo hauria donat lo cop sols ficant má à la butxaca...

Dins d' ella, duch ja fa temps un cigarret de quaranta, qu' ha sigut l' admiració de tot lo vehinat de casa, puig es l' arca de *Noé* ó la tenda d' un drapayre;

Hi ha una agulla de picar un bo onet de sabata, un tros menut d' anyadit, y una espina d' arengada.

Si 's diu que té dos papers y aquets carregats de tacas, que per tabaco hi ha pols, y algunas altres desgracias, crech qu' al treurels al *Congrés* hi ha un bullit dels de cal *Ample*...

Majorment, si tot seguit fico má à la altra butxaca y trech un puret de á deu que... porta en lo fons del ánima, una *daga florentina* una agulla de corbata, un piano de *Ladysmith*, y una butlla del *Sant Pare*.

Lo qu' es si soch al *Congrés*, entre jo y 'l de la barra comverim aquell local en la sucursal de *Xauxa!*

M. RIUSECH.

DEL MEU TROS

Havent enviat á la raspa á la estació á despatxar un encárrech á gran velocitat, li va fer notar lo factor que á la declaració hi faltava la fetxa y la firma del remitent.

Se 'n torná á casa la minyona y diu al senyoret retornantli la declaració:

—M' han dit á la estació que á n' aquet paper hi

falta embolicarhi 'l fetxe y no se que mes de vosté.

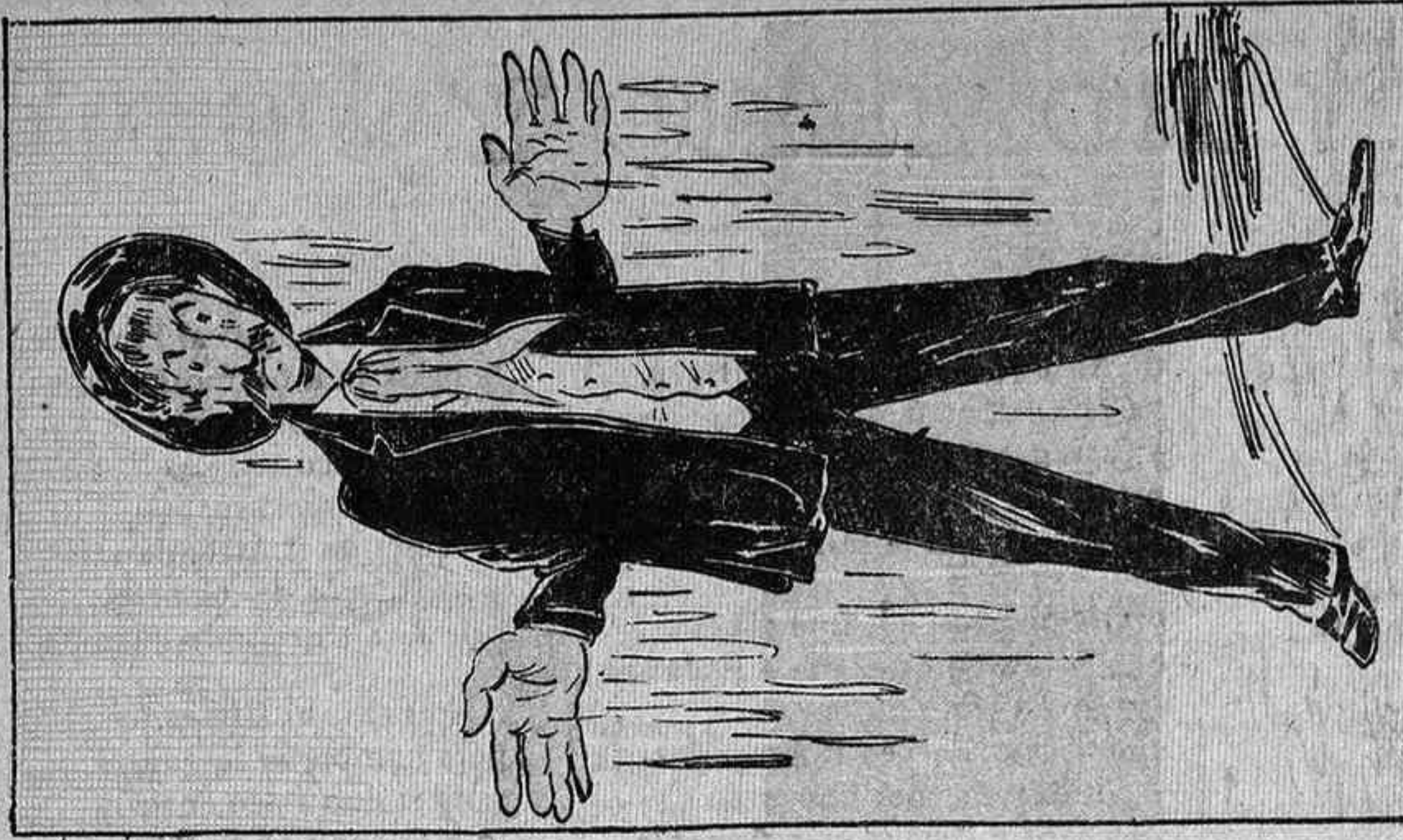
*
**

Al mosso d' un magatzém l' envia un dependent á buscar un tall de bacallá á la *jardinera* à la taberna del cantó. No recordantse de la mena de bacallá que li encarregaren, demaná:

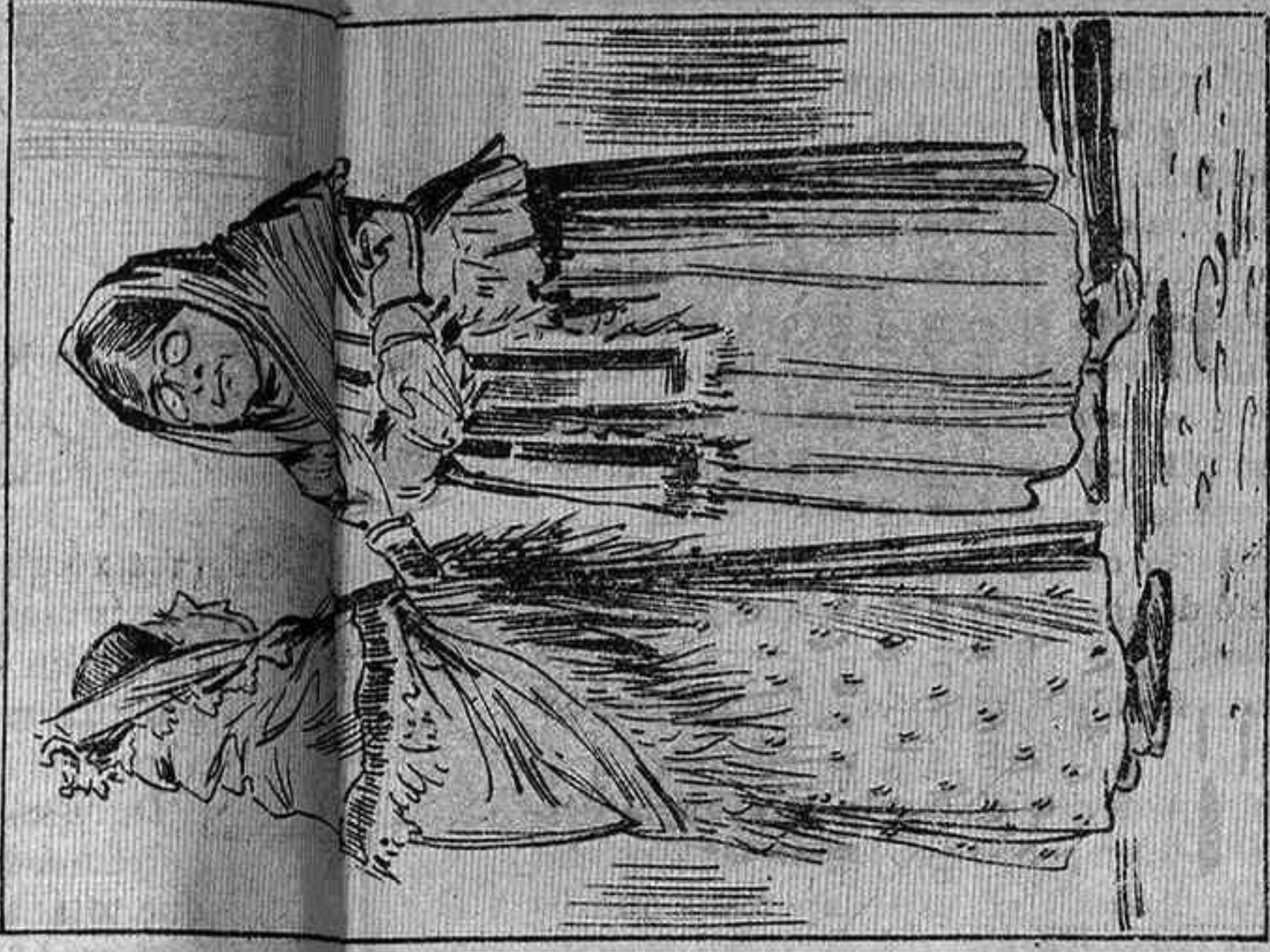
—Un tall de bacallá al tranvia d' estiu.

!!! Horrificosa execució del infortunat geni de Leipzig, Ricardo Wagner!!!

Es molt cert que hi patit extraordinariament ab l'agonia de Wagner y Beethoven, pero en cambi imirin quinas mans se m' han posat ab tan aplaudir á l'escollania del Orfeo.

—Esgarrifis, senyora *Chutida!*
¿Sab els del *Urfaçor!* ¡Cantan missa á n' els *brayatos!*
— ¡Jesús, Maria, Joseph! ¡ A quins temps hem arriat senyora Purificació!

L'apartició de la *Senyera* va promoure l'altra nit en el Liceu una gran *ataccada* de barrets y mocadors que talmant semblava qu' en aquella sala hi fessin volar coloms.
¡Oh, pollastres d' Antequera!

TEATROS

LICEO

Los dos últims concerts efectuats respectivament en las nits dels passats dijous y diumenje, s'executaren las séptima y octava sinfonia de Beethoven, que obtingueren la mateixa execució de sas anteriors; aixó es, poch brillo, escassés de matissos y bastant descuyt en lo director al dirigi-rlas.

Es llástima que lo Sr. Nicolau, á qui reconeixém dots notables de director-concertista, en la present temporada hagi volgut que sa reputació sufrís una important cayguda, puig preveyém que li será difícil tornar á alcansar l'honros concepte en que se 'l tenia.

En cada concert efectuat, la concurrencia ha sigut mes numerosa, y aixó que tots s'han vist casi plens; se deu, sens duple, tan notable resultat al concurs del «Orfeo Catalá», que de dia en dia es mes admirat per lo colorit que dona á totas las pessas que executa, aixís com també per lo admirable ajust en totas las veus, lo que fa gran honor á son mestre fundador lo Sr. Millet.

Pera demá está anunciad l'octau concert ab la novena sinfonia de Beethoven, en que hi pendran part totas las seccions del «Orfeo Catalá».

Ab son concurs, no daptém del bon éxit.

ROMEA

La setmana passada s'estrená un juguete del Sr. Blanch y Romani, titulat *Pinini*, que si bé sigué aplaudit al final, se degué als molts amichs del autor que en dita nit hi havia en lo teatro.

Al final aquestos lo cridaren en escena y lo Sr. Fuentes, per excusar sa presencia hasta 's permeté fer una brometa ab un *pareado* que digué.

La Empresa, vist l'éxit que *Pinini* ha obtingut, l'ha retirat ja del cartell.

Pera demá s'anuncia una nova comedia del Sr. Ayné y Rabell, *Els amichs portan fatichs*; hi ha en preparació *Los hábitos á la flguera*, del Sr. Campderrós, y se ultima tot lo necessari pera *La filla del Mar*, de Guimerá.

Lo popular primer actor cómich don Jaume Capdevila, celebrá dilluns passat la funció de benefici, siguent aplaudidíssim com sempre en *Lo Contramestre*, *D'estudi* y *Per massa bó*.

Lo personatge del monólech, *D'estudi*, especialment, sigué interpretat 'pe 'l beneficiat d'una manera admirable com sempre, derroxanthi sa vis cómica, ja que 'n fa una verdadera creació. Son autor, nostre estimat company de redacció *Pepet del Carril*, escrigué dita obreta expressament pera 'l Sr. Capdevila y obtingué premi senyaladíssim en públich certámen literari. Es un devassall de xistes y sátiras que posats en boca del primer de nostres actors cómichs mantenen constantment la rialla en lo públich.

D'aplausos y regalos pera 'l beneficiat no 'n vulguin més. Rebi nostra franca enhorabona, que se la mereix de debó.

NOVETATS

Un'altra obra nova 'ns ha donat á coneixe la célebre artista Sra. Mariani titulada *L'erede* original del gran dramaturg italiá Marco Praga.

Es *L'erede*, obra de tassis y ab ella lo Sr. Praga planteja una qüestió trascendental de la que 'n surt brillantement; podent afirmar que es una verdadera joya que posseheix lo teatro italiá.

Lo desarrollo y final están portats ab tal maestría y descritos ab tal forsa dramática que mes de una vegada arriban sas escenas á possessionarse del espectador conmoventlo en grau superlatiu.

Molt contribuí al brillant éxit obtingut, la inmillorable execució que li donan tots los artistas, sobresurtint hi las Sras. Mariani y Menghini y los Srs. Zampieri y Chiantoni.

En cada obra que posa aquesta companyia se capta mes las simpatias del públich, de manera que podém afirmar que en conjunt hasta resulta superior á la que la precedi, puig conta ab artistas excelents, que ho han demostrat últimament ab *Il duello Santarellina* y *La Straniera* que han lo grat un conjunt tan extraor inari com no recordém haverlo vist may en nostres teatros per altrás companyias.

L'actor senyor Masi en cada obra que treballa se fa molt digne de la reputació de que gosa y pot alternar ab brillantes ab la Sra. Mariani.

Pera dissapte altre estreno en porta y es *Infedele* de Bracco

TIVOLI

Variadíssim es lo repertori que posa la companyia Bérge y com siga que lo desempenyo que logran las sarsuelas es sumament acertat, d'aquí ve l'éxit important que ha tingut en la present temporada.

Además d'alguna obra que ja havia representat anteriorment dita companyia, 'ns ha fet de nou saborejar las bellas que tenen *El Molinero de Subiza* y *El Juramento* en la que hi han lograt justos aplausos en la primera la senyora Naya de Bueso y los Srs. Bérge y Bueso y en la segona las Sras. Roca y Sola y los Srs. Bueso y Navarro.

Pera ahir estava anunciada la sempre aplaudida sarsuela *El postillón de la Rioja* de qual protagonista debia encarregar-se lo Sr. Bérge, y pera avuy lo espetacle *La vuelta al mundo* que sabém será presentat ab gran propietat.

CATALUNYA (Eldorado)

Dilluns últim celebrá son benefici lo director de la companyia Sr. Gil, formant part del programa un juguete cómich titulat *Bromitas de Carnaval* que ompla bé son propósit, per lo que sigué molt aplaudit.

La millor proba de son bon éxit, es que s'ha anat repetint á diari.

L'autor de *Bromitas de Carnaval* es nostre amich senyor Godo á qui felicitem.

A continuació s'estrená una quisicosa ab lo titul de *Otelo* volguent ser una parodia de la célebre obra de Shakspeare y resultant un cent peus tan extraordinari que ab prou feynas arribá á acabarse.

Inútil creyém manifestar que aquest portento no ha tret mes lo cap en lo cartell.

La alegria de la huerta segueix sent la atracció notable de la temporada.

GRAN-VIA

Com á émula de Sarasate, s'anuncia á la concertista de violi, Srta. Adelina Domingo, y en honor á la vritat debém manifestar ho trobém altament just.

Increible resulta que á sa poca etat (uns 13 anys) la senyoreta Domingo, domini lo violi ab l'art que 'ns mostrá puig vens totas quantas dificultats se puguin presentar y sa forsa de pulsació es tan extraordinaria que ab igual art executa las mes afiligranadas composicions musicals que las de execució mes complicada.

Es una artista la Srta. Domingo, que fa honor á sa patria y, per lo tant, estém envejosos de que sigui una perla espanyola.

Pera demá anuncia la seva *serata d'onore*, y no duple que nostre públich li demostrará l'agrado ab que ha vist la seva presencia, reconeixentla com á una estrella del art.

Pera la setmana entrant, prepara lo Sr. Güell una nova atracció y l'estreno de las sarsuelas *La carabina de Ambrosio* y *El cuerno de oro*.

UN CÓMICH RETIRAT.

LA TOMASA
UN EMBARGO

«O... ro... feo .. Cata... lan
en la... pla... za. . de San... san...»

¡Pobre chent!...

Y si no llegué fins á la China, por correo,
bien se vió que no fué... por falta de franqueo.

Nostre retrato

Adorna avuy la portada de LA TOMASA lo de la primera tiple dramática D.ª Enriqueta Naya de Bueso.

La carrera artística de tan celebrada cantant, es una de las mes brillants que poden acreditar las intérpretes de la anomenada zarzuela seria.

Desde que la Sra. Naya debutá en lo Teatro de la Zarzuela de Madrit, en Octubre de 1887, sa historia escénica 's compta pes ovacions delirants y triunfos indiscutibles.

Tant en los teatros d' Espanya com d' América, han sigut admirats sas dots naturals y sa inmillorable escola artística.

Avuy, en lo Teatro Tívoli, ahont ab éxit travalla, es mimada y distingida pe 'l públich que no li escatima sos aplausos.

Litografia Barcelonesa

S.^o Ramon. 6
BARCELONA

Campanadas

Nosaltres no podém recomenar com lo *pollo d' Antequera* lo tabaco de contrabando, regalantne un paquet per mostra, pero tenim lo gust de recomenar als nostres lectors lo *Vulnerari Siozem*, fentlosen tastar una copeta si es precis. ¿Y qu' es aquet *vulnerari*? preguntarán los nostres favoreixedors.

Com ja es sabut, s' aplica aquet nom en Medicina al remey que cura las llagas y feridas, propietat que atresora en alt grau lo *Vulnerari Siozem*, lo qual es ademés de gran eficacia pera la curació de las turbacions sanguíneas, desordres del estómach, congestions cerebrals, diarreas, espants, etc., etc.

Tots los components d' aquest acreditat *vulnerari*, pertanyen al regne vegetal.

L' únich fabricant en Espanya de tan important medicina es don Simón Porta, lo qual, creyém qu' ab sa indus-

tria ha trobat la manera d' enriqueirse sent útil á la Humanitat.

Lo millor elogi del *Vulnerari Siozem* son sos miraculosos resultats.

✱

En la Societat «Niu Guerrer» tindrà lloch aquesta nit lo benefici de don Domingo Mora, favorablement conegut dels concurrents á las funcions que celebra tan distingida com humorística Societat.

En un prospecte en forma de romanso, anuncia 'l senyor Mora la funció de son benefici, probant, per medi de ratllas curtas, que no es escás lo seu bon humor.

Las obras escullidas pe 'l beneficiat son *El húsar* y *Las campanadas*, las quals serán posadas en escena ab tots los ets y uts que requereixen la fama de las mateixas, lo bon nom del senyor Mora y las atencions degudas als socis del «Niu Guerrer» y respectivas familias.

Desitjém que 'ls esforços de dit senyor 's vegin recompensats ab un devassall de moneda, que fassi sentir son agradable só al caure demunt de la indispensable safata.

✱

La Societat coral «La Violeta», de Farriá, es de las que celebran vetlladas verdadera^u ent artísticas:

Y per proba basta un botó:

Lo diumenge passat va efectuarse en lo local de la mateixa una funció de carácter ben artístich, quins productes foren destinats á socorre á varios socis malalts.

En la part musical se distingiren lo baritono senyor Cuyás, lo coro de la Societat, lo de nens y nenas, lo senyor Domenech, lo senyor Carreras, la Srta. Paricio, y especialment lo senyor Romo en la execució de la barcarola de *tela de araña*, la qual cantá ab la delicadesa y tendra expressió, que son la nota caracteristic de son talent artístich.

La part literaria fou també molt celebrada, sentint aplausos merescuts la Srta. Xirgu, qui recitá las poesias *Los ángeles de la tierra* y *Espéculo* y 'l senyor Sales que llegí *L' escultor*, *Mentidas* y *La sogra*.

En lo programa hi figurava també un número originalissim, qual fou lo *Spirto gentil* de *La Favorita*, xiulat ab una afinació pasmosa per l' antich soci de l' Associació de Coros de Clavé, senyor Mateu, lo qual pera correspondre als aplausos frenétichs de la concurrencia, en concepte de torna va xiular *La Traviata*, fent uns refilets, qu' á sentirlos li hauria tingut enveja lo mes pintat rossinyol.

Devém mencionar aixi mateix al nen Xirgu, qui fou l' admiració de la concurrencia en la lectura de poesias y al jove senyor Fornells qu' ab la composició *El sitio de Girona*, lográ entussiasmar de veras.

En resúm: la vetllada organizada per «La Violeta», es de las que deixan grats recorts y honran á sos organizadors.

✱

Lo general inglés Roberts, en un banquet celebrat á Bloemfontein, al brindar, digué qu' aviat las tropas inglesas celebrarian un altre banquet á Pretoria.

Hay que *comprimirse*, amigo.

No fá molts anys, que 'ls simpátichs francesos, portats d' un noble entussiasme, cridavan qu' entrarian á Berlin, ab escombras ..

Y al cap de pòchs mesos, los alemanys 'ls clavavan la gran palissa.

Hasta quan mes segur se creu lo bon éxit, pot tornarse l' oració per passiva.

✱

Lo senyor Romero Robledo ha denunciat en lo Congrés al *Mestre Titas*,—un setmanari que ningú coneixia—per dirse en lo mateix que 'ls diputats catalans son uns burros.

La denuncia en qüestió no ha servit per res mes que pera fernes saber que ademés dels seus redactors, ha llegit *Lo Mestre Titas*, lo salerós don Paco.

Los demés mortals no hem tingut encare semblant honor.

Nosaltres maliciém que tal denuncia, ha sigut un reclam

*

Numasi Kianúl, secretari del Sultán de Turquia, ha sigut deportat á l' Arabia ab tres alts personatjes del palau y dos donas del harém, acusadas d' haver sostingut relacions secretas ab joves turchs.

Un eunuch, acusat d' haver volgut envenenar al emperador, ha sigut condemnat á morir á la forca.

Pero ¿qui li mana viure tan confiat á n' aqueix senyor Sultán de Turquia?

¿No sabia que tenia d' havérselas ab turchs?

¿Y donchs...?

Los castellans, sense coneixe tant lo panyo, ja diuhen: *Eres turco y no te creo.*

*

L' inspector senyor Peláez va disoldre l' altre dia á las turba- estudiantil, ab sa eloqüencia ciceroniana.

Es fama que va dirlos que no despreciessin la *instrucción* que rebian á las *áuleas*, si volían lliurarse de las iras d' en Romero.

Si per son discurs decissiu, no 's concedeix un ascens á don Nicolás, serà que en aquesta terra, ja no hi ha un bri de vergonya.

*

Lo Director general de Contribucions ha castigat á la Companyia Arrendataria de Cerillas ab una multa de mil pessetas.

¿Mil pessetas? Per ferho tan fluix no valia la pena de multarla.

¿Que més voldria l' Aldavert!

Está vist qu' es preferible donar capsas buydas que notícias massa plenas.

*

Es precis venerar á las donas del Transvaal.

Aqueixas heroínas demostran tenir per sang, una barreja de pebra y bitxos.

Ellas prestan lo servey de patrullas á Johannesburg y ja s' anuncia la formació d' un cos d' amassonas á Pretoria.

Segons compta un alemany, resident á la primera de ditas poblacions, las transvaalenses á imitació de las donas espartanas, han infundit més d' una vegada valor al seus marits, y cita 'l següent exemple:

Poch avants de comensar la guerra, uns quants centenars d' homes, demanaren al president Krüger, qu' evités lo conflicte armat, pero al enterarsen sas mullers, 's dirigiren incontinent al quefe del Estat, pregantli que desatengués la petició per ells formulada y que no retrocedís devant d' Ing aterra.

¿Ab donas com aqueixas se va á tot arreu, sense ayguanaf ni medicina per sustos!

¿Feyna se li girará al general Roberts, si vol celebrar un banquet á Pretoria!

*

Segons notícias, existeix en aquesta ciutat una titulada Associació de la Prempsa, que s' abroga una representació que ningú li ha concedida.

Valentse de son títol, sembla que 's dedica á implorar l' almoyna dels poderosos y á arbitrarse recursos del modo que la seva *sans fagon* li dona á entendre, posant á las potas dels caballs la dignitat periodística.

Nosaltres, per la nostra part, y á pesar de las multas qu' en un curt espay de temps se 'ns han imposat, podém dir que no hem autorisat á ningú pera que vagi á pidolar ó á clavar sablassos—aquesta es la frase—puig gracias als rendiments que 'ns proporciona 'l periódich, no tenim necessitat d' anar á demanar la pesseta.

Que diguin los individuos d' aqueixa Associació á quins periódichs representan, y si no poden ostentar cap representació de dita classe, sápigam que si volen menjar castanyas, se las han de treure del foch, ó de lo contrari poden menjarne d' una especie molt dolenta de pahir.

REGLAM

Quedarém infinitament agrahts á qui 'ns pugui donar rahò del domicili del *senyor SIXTO REBORDOSA* (á) Llambrochs, de Manresa, puig en sa antiga direcció li hem escrit varias cartas y com siga que no contesta, 'ns fa teme una *desgracia*.

Com se tracta de un assumpto... *interessant!* pera dit senyor, farà una *obra de caritat* qui 'ns pugui complaure ab la nota que demaném del domicili del mateix.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

CONTRABANDO, á l' hora de fumar.—No es que vulgui fer mal á l' Arrendataria, pero, senyors, á la meva terra posseheixo una gran extensió de terreno que cultivanhi tabaco podria donarme magnífichs resultats. Ja hi fet varios ensajos, y als que desitjin tastar la meva mercancia, puch enviarlos gratis un paquet de puros ó una *cajetillo*, sense por de ser castigat, perque jo disfruto de la immunitat tabaquesca.

Romero Romesco.

CONGRE-ES, á l' hora de fumar de gorra.—¡Vamos, jo 'm declaro partidari del tabaco peninsular... sobre tot quan no costa cap quarto! En Vilaverda que vagi cantant, que lo qu' es jo aquets cigarros de contrabando, no 'ls entrego ni que m' ho mani 'l jutje.

Pidalt.

MIRACLE, á l' hora de sembla mentida.—¡En Romero m' ha llegit! ¡En lo Congrés s' han ocupat de mi! ¡*Qué honra pa la familia!*

Mestre Titas.

MADRID, á l' hora de ¿qué fan los infants?—Tinch lo gust de participaros que sortint de la Escola de Dibux, por un *quitame allá esas pajas*, hi matat ab un compás á un company meu de 13 anys. Jo no més en tinch 12 ¡Ara comensém á regenerarnos!

Salvatje petit.

SARMENT, á l' hora de fugir depressa.—Ja 'ns hi hauriam estat mes aqui; pero aquets catalanistas son tan *daixonas*, que per no *dallonsas*, nos en aném ab la *dallonsas* á un' altra *daixonos*... ¡y qui tingui feyna que se la fassi!

Barbavert.

PIRATERIA, á l' hora del cap de Gata.—Vegin si som gats, que bromejant hem assaltat un barco francès qu' ha embarrancat, hem robat tot lo que 'ns ha vingut á má, y per fer la broma mes tolerable hem perseguit á tiros als tripulants. ¡Com se coneix que som civilisats! ¡Visca la Pepa!

Colla de l' unglá.

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, SANT RAMON. 6 — BARCELONA

LA TOMASA DESDE PRETORIA

En Robert ab sos guerreros
un sopar pensa fé aquí...
per si li poden servi
li preparo 'ls candeleros.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

TRENCA-CAPS

—¿Com te dius nena?
—Mariana L.

Formar ab las anteriors lletras, lo
nom de quatre pobles de Catalunya.

JOAN ROCAVERT

GEROGLIFICH COMPRIMIT

Ros I A

J. R.

LOGOGRIFOS NUMÉRICHS

1 2 3 4 5 6 7 8—Poble catalá.
8 8 7 3 6 5 7— » »
1 7 4 7 5 2— » »
6 8 8 7 5— » »
4 2 3 7— » »
4 2 5— » »
8 7—Nota musical.
4—Consonant.

P. V.

1 2 3 4 5 6 7 8—En las casas.
6 8 7 7 8 5 8—Poble catalá.
5 8 7 7 2 8— » »
5 4 7 7 8— » »
5 8 8 5— » »
5 2 5—Número.
7 4—Nota musical.
1—Consonant.
1 8—Nota musical.
5 4 6—Número.
6 7 4 5— »
8 7 8 3 8—Apellido de pelotari.
6 7 4 3 6 8—Número.
5 4 6 8 3 6 8— »
5 4 7 8 1 2 3 8—Nom de dona.
6 7 4 5 4 6 8— » » (diminutiu.)
6 4 7 7 8 6—En las casas.
8 3 2 6 8—Nom de dona.
6 8 3 8— » »
6 2 8—Parentiu.
5 2—Nota musical.
1—Consonant.

P. SALÓM.

1 2 3 4 5 6 7 8—Un número.
7 3 4 7 8 6 3—Vehicul.

1 2 8 4 7 3—Una mesura.
4 3 4 7 5—Part d un joeh.
4 5 7 8—Animal.
1 2 5—Part de animal.
1 3—Negació.
1—Consonant.

PEPPO LLAUNÉ

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 603

Logogrifo numérich 1.—Regolisa.
» » 2.—Cabriels.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre. . . 1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, » . . . 2'50 »
Extranger, » . . . 2'50 »
Número corrent . . . 0'10 »

Tota reclamació podrá dirigirse á la
Redacció y Administració de dit pe-
riódich,

— 6, SANT RAMON, 6 —